

СХВАЛЕНО
педагогічною радою ЗДО №39
комбінованого типу
(протокол №1 від
15.10.2020р.)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗДО №39
Тамара ШЕСТАКОВА

**Освітня програма
Херсонського закладу дошкільної освіти № 39
комбінованого типу
Херсонської міської ради**

Освітню програму схвалено рішенням засідання педагогічної ради закладу (протокол №2 від 15.10.2020 року) та затверджено наказом директора закладу №267 від 19.09.2020 року.

Автори – укладачі: Шестакова Т.Г., директор, Богун Т.М., вихователь-методист,
Ковальська Т.В., Тиргалова І.В., вчителі-дефектологи.

ЗМІСТ

	Сторінки
Вступ	4
Розділ I. Загальні відомості про ЗДО	6
Розділ II. Загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти	7
Розділ III. Форми організації освітнього процесу.	13
Розділ IV. Умови забезпечення якості дошкільної освіти.	15
4.1 . Кадрове забезпечення.	17
4.2. Предметно-просторове розвивальне середовище.	17
4.3. Партнерська взаємодія.	20
Розділ V. Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій.	22
Розділ VI. Особливості організації освітнього процесу з дітьми з особливими потребами (ЗПР).	23
Розділ VII. Показники реалізації освітньої програми.	44

ВСТУП

Основні концептуальні підходи до розробки Освітньої програми базуються на основі чинного законодавства відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Указу Президента України від 13.10.2015 № 580/2015 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2020 роки», Базового компоненту дошкільної освіти, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (затверджено наказом МОН України від 16.06.2015 №641), Положення про дошкільний навчальний заклад (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2003 №305), Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів (затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 №234), Гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності(затверджено наказом МОН України від 20.04.2015 №446), інших нормативно-правових актів.

Освітня програма діяльності дошкільного навчального закладу зорієнтована на цінності та інтереси дитини, урахування вікових можливостей, збереження дитячої субкультури, взаємозв'язок усіх сторін її життя та створення умов для соціально-емоційного благополуччя й адаптації кожної дитини в соціумі дорослих та однолітків шляхом засвоєння культурно-комунікативних засобів спілкування, розвитку дітей з особливими потребами.

Цілі і завдання Освітньої програми дошкільного навчального закладу визначаються відповідно до його Статуту. Заклад прагне задовольнити потреби громадян в здобутті дошкільної освіти, забезпечити відповідність рівня дошкільної освіти вимогам Базового компонента дошкільної освіти; створити безпечні умови перебування для учасників освітнього процесу; виховання та навчання дітей, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я дітей відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та забезпечувати їх дотримання. Освітня програма враховує потреби дитячого контингенту.

Мета Освітньої програми: створення в закладі дошкільної освіти простору, що реалізує право кожної дитини на якісну і доступну освіту, що забезпечує рівні стартові можливості для повноцінного фізичного і психічного розвитку дітей, підготовки до сучасної школи, адаптивне входження дитини у соціум в умовах інтеграції зусиль сім'ї та ЗДО.

Основні завдання освітньої програми:

1. Створення системи управління якістю освіти дошкільників шляхом введення:

- нових умов і форм організації освітнього процесу (перевага надається ігровій діяльності дітей – спільній і самостійній);
- нових освітніх технологій (мнемотехніка, едьютейнмент, сторітелінг та інших);
- оновлення методичного і дидактичного забезпечення, впровадження інформаційних технологій в освітній і управлінський процес.

2. Створення системи консультування і супроводу батьківської громадськості у питаннях:

- освіти і розвитку дітей раннього та передшкільного віку;
- підготовки дітей до шкільного навчання дітей;
- для удосконалення фізкультурно-оздоровчої роботи;
- використання інноваційних педагогічних та ІКТ технологій в освітньому процесі.

3. Удосконалення стратегії і тактики побудови розвивального середовища дошкільного закладу, що враховує принцип динамічності і розвиваючого навчання, вікові психологічні і фізичні особливості вихованців та сприяє самореалізації дитини в різних видах діяльності:

- зміцнення матеріально-технічної бази закладу;
- розвиток системи управління ЗДО на основі підвищення компетентності батьків з питань взаємодії з дошкільною установою.

Херсонський заклад дошкільної освіти №39 комбінованого типу Херсонської міської ради спрямовує свою діяльність на реалізацію основних завдань дошкільної освіти у контексті положень Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р.

Призначення закладу дошкільної освіти полягає у наданні дітям якісної дошкільної освіти і виходить із визначеного у сучасній психолого-педагогічній науці поняття про те, що саме забезпечення емоційного благополуччя дитини в умовах сім'ї і дошкільного закладу стає запорукою її успішного розвитку і є головним критерієм оцінки його результату. Реалізація завдань полягає у забезпеченні емоційного благополуччя, що сприяє розвитку фізичного, психічного, соціального здоров'я та повноцінній пізнавальній активності дитини, яка призведе до її успішної самореалізації на наступному етапі життя в початковій ланці школи.

**Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ХЕРСОНЬКИЙ ЗАКЛАД
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ №39 КОМБІНОВАНОГО ТИПУ**

Повна назва дошкільного навчального закладу (за Статутом)	Херсонський заклад дошкільної освіти №39 Херсонської міської ради
Адреса закладу	М.Херсон вул. Покришева, 59
Телефон	8(0552)31-17-52
E-mail	tavrishanoschka@ukr.net
сайт	https://yasli-sad39.ks.ua/
Прізвище, ім'я, директора закладу	Шестакова Тамара
Освіта директора (повна назва навчального закладу, спеціальність за дипломом, рік закінчення ВНЗ)	Вища педагогічна, Херсонський педагогічний інститут, 1974 р.
Прізвище, ім'я, вихователя-методиста закладу	Богун Тетяна
Освіта вихователя - методиста (повна назва навчального закладу, спеціальність за дипломом, рік закінчення ВНЗ)	Повна вища фахова, Запорізький педагогічний інститут, 1984 р.
Дата заснування закладу	30.12.1988р.
Дата реєстрації (перереєстрації) останньої редакції Статуту	20.08.2020 р.
Профіль закладу за статутом та робочим навчальним планом	Заклад комбінованого типу
Мова навчання	Українська
Перелік навчальних програм	-Базовий компонент дошкільної освіти, нова редакція, А,М. Богуш (2012р.) ; - «Дитина», освітня програма для дітей від 2 до 7 років, рекомендовано МОН України; -Програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років «Віконечко» (за ред. – Сак Т.В.); - Програма розвитку дітей «Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого

	дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення»(автор Трофименко Л.І.); - «Англійська мова для дітей дошкільного віку», програма та методичні рекомендації(автор – Інна Кулікова, Тетяна Шкваріна); -«Барвіста радість» - розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку(автор Л.Шульга).
Режим роботи закладу	з 07.00 до 19.00 1 група – 12 годинний режим роботи 9 груп – 10,5 годинний режим роботи
Кількість педагогічних працівників	24
Кількість функціонуючих груп	Всього груп – 10: - раннього віку – 2; - дошкільного віку загального розвитку – 3; - спеціальні ЗПР – 5;

Розділ II. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВАНТАЖЕННЯ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави.

Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Відповідно до вирішення ключових завдань, освітню програму діяльності закладу дошкільної освіти зорієнтовано на цінності та інтереси дитини, урахування вікових можливостей, збереження дитячої субкультури, взаємозв'язок усіх сторін її життя.

З метою реалізації Базового компонента дошкільної освіти, вищезазначених освітніх програм та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2015 року № 446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності» у закладі дошкільної освіти визначається щороку загальний обсяг тижневого навантаження за віковими групами.

Освітня лінія	Зміст освітнього процесу
Особистість дитини	<p>Передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування позитивного образу «Я», створення бази особистісної культури дитини, її активної життєдіяльності; - виховання в дитини позитивного ставлення до своєї зовнішності, формування основних фізичних якостей, рухових умінь, культурно-гігієнічних, оздоровчих навичок та навичок безпечної життєдіяльності. На кінець дошкільного періоду життя в дитини мають бути сформовані базові якості особистості: довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоставлення, самооцінка.
Дитина в соціумі	<p>Передбачає:</p> <p>формування у дітей навичок соціально визнаної поведінки, вміння орієнтуватись у світі людських взаємин, готовності співпереживати та співчувати іншим. Завдяки спілкуванню з дорослими, як носіями суспільно-історичного досвіду людства, в дитини з'являються інтерес та вміння розуміти інших, долучатися до спільної діяльності з однолітками та дорослими, об'єднувати з ними свої зусилля для досягнення спільного результату, оцінювати власні можливості, поважати бажання та інтереси інших людей. Взаємодія з іншими людьми є своєрідним видом входження дитини в людський соціум, що вимагає вміння узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства</p>

Дитина в природному довкіллі	Містить доступні дитині дошкільного віку уявлення про природу планети Земля та Всесвіт, розвиток емоційно-ціннісного та відповідального екологічного ставлення до природного довкілля. Природнича освіченість передбачає наявність уявлень дитини про живі організми і природне середовище, багатоманітність явищ природи, причинно-наслідкові зв'язки у природному довкіллі та взаємозв'язок природних умов, рослинного і тваринного світу, позитивний і негативний вплив людської діяльності на стан природи. Ціннісне ставлення дитини до природи виявляється у її природодоцільній поведінці: виважене ставлення до рослин і тварин, готовність включатись у практичну діяльність, що пов'язана з природою; дотримування правил природокористування.
Мовлення дитини	<p>Передбачає:</p> <p>засвоєння дитиною культури мовлення та спілкування, елементарних правил користування мовою у різних життєвих ситуаціях. Оволодіння мовою як засобом пізнання і способом специфічно людського спілкування є найвагомим досягненням дошкільного дитинства. Мова виступає «каналом зв'язку» для одержання інформації з немовних сфер буття, засобом пізнання світу від конкретно-чуттєвого до понятійно-абстрактного.</p> <p>Мовленнєве виховання забезпечує духовно-емоційний розвиток дитини через органічний зв'язок із національним вихованням. Мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку складається із різних видів говоріння та слухання, під час якої формуються мовленнєві вміння і навички.</p> <p>Вивчення української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот передбачає залучення дітей інших національностей, які є громадянами України, до оволодіння українською мовою як державною на рівні вільного спілкування з іншими дітьми і дорослими, виховання інтересу та позитивного ставлення до української мови.</p>
Дитина в світі культури	Передбачає: формування почуття краси в її різних проявах, ціннісного

	<p>ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва, розвиток творчих здібностей, формування елементарних трудових, технологічних та художньо-продуктивних навичок, самостійності, культури та безпеки праці. Результатом оволодіння дитиною різними видами предметної та художньої діяльності є сформоване емоційно-ціннісне ставлення до процесу та продуктів творчої діяльності, позитивна мотивація досягнень; здатність орієнтуватися в розмаїтті властивостей предметів, розуміти різні способи створення художніх образів, виявляти інтерес до об'єктів, явищ та форм художньо-продуктивної діяльності, а також оволодіння навичками практичної діяльності, культури споживання.</p>
Гра дитини	<p>Передбачає: розвиток у дітей творчих здібностей, самостійності, ініціативності, організованості в ігровій діяльності та формування у них стійкого інтересу до пізнання довкілля і реалізації себе в ньому. Гра забезпечує задоволення ігрових уподобань кожної дитини, сприяє виникненню дружніх, партнерських стосунків та ігрових об'єднань за інтересами, спонукає до обміну думками, оцінювання себе й інших, заохочує до імпровізації, висловлювання власних оцінно-етичних суджень.</p>
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	<p>Передбачає: сформованість доступних для дитини дошкільного віку уявлень, еталонів, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об'єктів довколишнього світу. Показником сформованості цих уявлень є здатність дитини застосовувати отримані знання у практичній діяльності (ігрова, трудова, сенсорно-пізнавальна, математична тощо), оволодіння способами пізнання дійсності, розвиток у неї наочно-дієвого, наочно-образного, словесно-логічного мислення. Сенсорно-пізнавальна освітня лінія спрямована на інтеграцію змісту дошкільної освіти, формування у дітей пошуково-дослідницьких умінь, елементарних математичних уявлень, цілісної картини світу, компетентної поведінки в різних життєвих ситуаціях.</p>

Набуття дитиною різних видів компетенцій відбувається в різних видах діяльності (ігровій — провідній для дітей дошкільного віку; руховій; природничій; предметній; образотворчій, музичній, театральній, літературній; сенсорно-пізнавальній і математичній; мовленнєвій; соціокультурній та інших) і вимагає практичного засвоєння дитиною системи знань про себе та довкілля, моральних цінностей, уміння доречно застосовувати набуту інформацію. Життєво компетентний дошкільник поводить себе самостійно і конструктивно в різних соціальних і життєвих ситуаціях.

Особистісно-оцінна компетенція

Обізнаність дитини з образом самої себе, своїм «Я», її місцем у системі людської життєдіяльності (у сім'ї, групі однолітків, соціально-комунікативному просторі, в різних видах діяльності]. Здатність до самооцінки, довільної регуляції власної поведінки в різних життєвих ситуаціях, позитивного ставлення до власного внутрішнього світу (мотиви, ціннісні орієнтації, бажання і мрії, почуття тощо), оптимістичного світо-відчуття щодо свого сьогодення і майбутнього

Соціально-комунікативна

Обізнаність із різними соціальними ролями людей (знайомі, незнайомі, свої, чужі, діти, дорослі, жінки, чоловіки, дівчатка, хлопчики, молоді, літні тощо); з елементарними соціальними та морально-етичними нормами міжособистісних взаємин; уміння дотримуватись їх під час спілкування. Здатність взаємодіяти з людьми, які її оточують: узгоджувати свої дії, поведінку з іншими; усвідомлювати своє місце в соціальному середовищі; позитивно сприймати себе. Вміння співпереживати, співчувати, допомагати іншим, обирати відповідні способи спілкування в різних життєвих ситуаціях

Природничо-екологічна

Обізнана з природним середовищем планети Земля та Всесвітом як цілісним організмом, у якому взаємодіють повітря, вода, ґрунт, рослини, тварини, люди, Сонце, Місяць тощо; усвідомлює їх значення для діяльності людини, для себе. Сприймає природу як цінність, виокремлює позитивний і негативний вплив людської діяльності на стан природи, довільно регулює власну поведінку в природі.

Усвідомлює себе частиною великого світу природи; знає про залежність власного здоров'я, настрою, активності від стану природи, її розмаїття і краси; виявляє інтерес, бажання та посильні уміння щодо природоохоронних дій. Знає про необхідність дотримання людиною правил доцільного природо-користування, чистоти природного довкілля, заощадливого використання природних багатств, використання води, електричної та теплової енергії в

побути; прикладає домірні зусилля зі збереження, догляду та захисту природного довкілля

Художньо-продуктивна

Сприймає мистецький твір з позиції краси, вирізняє його як естетичний. Виявляє себе емоційно сприйнятливим та естетично чуйним цінителем, слухачем, глядачем, виконавцем; емоційно-ціннісно ставиться до проявів естетичного в житті. Реалізує здатність насолоджуватись мистецтвом, пізнавати образну специфічність мистецтва і дотичну інформацію.

Переймає духовний потенціал мистецького твору у власний досвід, виховує в собі риси улюблених персонажів. Володіє комунікативними навичками спілкування з приводу змісту і краси твору, його засобів. Із задоволенням наслідує мистецькі зразки — образотворчі, музичні, танцювальні, театральні, літературні. Охоче інтегрує в творчих завданнях власні інтереси, уподобання, цінності, набутий мистецький досвід діяльності сприйняття і відтворення прекрасного (уміння, навички). Випромінює благополуччя під час мистецької творчої діяльності; має навички рефлексії стосовно власного мистецького досвіду; виявляє художню активність як складову особистісної культури

Ігрова

Обізнаність із різними видами іграшок; здатність їх використовувати в самостійних іграх; організовувати різні види ігор (рухливі, народні, ігри з правилами, сюжетно-рольові тощо) відповідно до їх структури (уявлювана ігрова ситуація, ігрова роль, ігрові правила]; реалізовувати власні ігрові задуми; дотримуватись ігрового партнерства та рольових способів поведінки, норм та етикету спілкування у процесі гри

Математична

Виявляє інтерес до математичних понять, усвідомлює і запам'ятовує їх; розуміє відношення між числами і цифрами, склад числа з одиниць і двох менших [у межах 10); обізнана зі структурою арифметичної задачі; вміє розв'язувати задачі та приклади на додавання і віднімання в межах 10

Комунікативна

Комплексне застосування мовних і немовних засобів з метою комунікації, спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях, уміння орієнтуватися в ситуації спілкування, ініціативність спілкування, стриманість у спілкуванні; культура мовленнєвої комунікації.

Комунікативна компетенція передбачає сформованість усіх видів мовленнєвої компетенції

Розділ III. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Завдання змістовних ліній Базового компонента дошкільної освіти реалізується через різні форми організації життєдіяльності дошкільників (відповідно до Листа Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 27.07.2010 №1.4/18-3082 «Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі»).

У освітньому процесі ЗДО №39 передбачено використання різноманітних форм організації педагогічного процесу, зокрема заняття різних видів і типів, індивідуальна робота, пошукові ситуації, освітні ситуації, екскурсії, спостереження, організовані ігри тощо.

Основною формою організованої навчальної діяльності дітей дошкільного віку є заняття з різних розділів програми.

Види занять

За змістовими напрямками освітньої роботи:

- з фізичного розвитку (фізична культура, валеологічне виховання);
- з пізнавального розвитку (ознайомлення з соціумом, з природним довкіллям, логіко-математичний розвиток);
- з мовленнєвого розвитку (зв'язне мовлення, поповнення словника, граматична складова мовлення, граматики, в т.ч. підготовка руки до письма);
- з художньо-продуктивної діяльності (образотворча, літературна та музична діяльність) .

За змістом:

- односпрямовані або предметні (з одного виду діяльності)
- різноспрямовані або міжпредметні (носять інтегрований або комплексний характер)

За дидактичними цілями розрізняють такі види занять:

- на повідомлення нової інформації, формування нових знань і умінь;
- на закріплення знань і раніше отриманих умінь, систематизацію накопиченого досвіду;
- мішані заняття, що поєднують повідомлення нових знань, формування нових умінь із повторенням, закріпленням, систематизацією і застосуванням набутих знань, умінь, навичок.

За способом організації дітей проводяться заняття:

- фронтальні (загально-групові), що проводяться одразу з усією групою дітей;
- підгрупові, для яких дітей організують по 8-15 залежно від загальної кількості;
- індивідуально-підгрупові (індивідуально-групові), на яких діти об'єднані по 4-8 осіб;

- індивідуальні, що проводяться як з окремими дітьми (по 1), так і з маленькими підгрупами по 2-4.

Форма планування роботи з дітьми

При організації роботи ЗДО всі педагоги керуються планом роботи закладу на навчальний рік, який розглядається на педагогічній раді та схвалюється нею, затверджується керівником закладу.

Планування у вікових групах та організація життєдіяльності здійснюється за режимними моментами відповідно до блочно-тематичного планування з урахуванням освітніх ліній, та базується на інтегрованому підході до організації життєдіяльності дітей, що забезпечує змістовну цілісність, системність, послідовність, ускладнення та повторення програмного матеріалу.

В освітньому процесі дошкільного навчального закладу використовуються такі основні форми організації дітей: спеціально організована навчальна діяльність (заняття), рухова, ігрова, художня, мовленнєво-комунікативна, природничо-пізнавальна, трудова, дослідницька та ін., індивідуальна робота, екскурсії, походи, свята та розваги, гуртки тощо. Вони можуть бути організовані фронтально, підгрупами, індивідуально залежно від віку дітей, педагогічної мети, матеріально-технічного забезпечення закладу, професійної майстерності педагога.

Вихователі планують роботу з дітьми використовуючи такі види планування: перспективне та календарне. Кожна група планує роботу з дітьми, враховуючи їх вікові особливості та завдання програми.

Перспективний план розробляється на місяць наперед. В ньому зазначається:

- комплекси вправ ранкової гімнастики та гімнастики після денного сну;
- робота з батьками на місяць;
- теми тижнів;
- орієнтовний розподіл занять на тиждень;
- планування другої половини дня

Календарні плани складаються вихователями на наступний день (I чи II половину дня). У цих планах зазначаються:

- дата;
- тема тижня/дня; або
- планування I та II половини дня за режимними моментами;
- мета діяльності;
- форми і методи роботи у поширеному вигляді до кожного виду діяльності.

Музичний керівник планує роботу за перспективно-календарним планом, в якому містяться дата, вид заняття, види музичної діяльності на занятті, етапи

вивчення музичного репертуару. Плани складаються музичним керівником помісячно.

Форма написання планів затверджується на першому засіданні педагогічної ради на початку навчального року.

Музичний керівник складає перспективні плани свят та розваг на рік, які затверджуються директором закладу та є складовою частиною річного плану роботи закладу.

Планування роботи з батьками

Упродовж навчального року в закладі діє перспективний план роботи з батьками для всіх вікових груп. План розглядається на педагогічній раді як додаток до річного плану та схвалюється до використання. Планом визначено форми роботи з батьками згідно з планом роботи ЗДО на навчальний рік.

Щомісяця у перспективному плані роботи вихователі зазначають форми роботи з батьками на вказаний місяць відповідно до циклограми роботи з батьками з річного плану. Таким чином, плануючи роботу з батьками вихователі здійснюють її систематично та у повному обсязі.

Розділ IV. УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Якісна освіта – це освіта, спрямована на формування нової життєво компетентної особистості, це освіта, яка враховує сутнісні індивідуальні характеристики кожної дитини, розкриває та розвиває її задатки й обдарування і на цій основі забезпечує максимальну реалізацію її потенціалу; це освіта, здатна до безперервної модернізації та інновацій, потенційно спроможна давати адекватні відповіді на виклики цивілізації; це освіта, яка забезпечує відповідність освітнього процесу та змісту освіти прийнятим Державним стандартам.

Головне завдання ЗДО № 39 – забезпечити юне покоління якісною освітою, тобто виплекати активну, самодостатню, інноваційну особистість, здатну вчитися впродовж життя, орієнтуватися у новому швидкозмінному світі і бути конкурентоспроможною в ньому.

Заклад дошкільної освіти впроваджує освітню діяльність за гуманітарним пріоритетними напрямом.

Навчальний рік у закладі починається 1 вересня і закінчується 31 травня наступного року, літній оздоровчий період – з 1 червня по 31 серпня. Загальна тривалість канікул, під час яких заняття з вихованцями не проводяться, складає 115 днів:

літні – 90 календарних днів з 1 червня по 31 серпня,

осінні – 5 календарних днів, останній тиждень жовтня,

зимові – 10 календарних днів з 1 січня по 10 січня,

весняні – 10 календарних днів з 1 квітня по 10 квітня.

У період канікул з дітьми проводиться фізкультурно-оздоровча, художньо-продуктивна та мовленнєво-комунікативна діяльність.

У дошкільному навчальному закладі встановлено 5-денний навчальний тиждень. Заклад працює з 7.00. до 19.00.

Пріоритетними напрямками роботи є:

- створення розвивального життєвого простору, найсприятливішого для гармонійного і різнобічного розвитку, системного виховання і навчання дітей в ранній та дошкільний період;
- виховання мовної особистості, яка доречно, вільно і творчо використовує рідну мову та володіє усіма видами мовленнєвої діяльності й культурою мовлення.
- формування у дошкільників базових якостей для опанування елементарними економічними знаннями.
- розвивати моральні почуття, якості, навички поведінки і переконання у свідомості дітей дошкільного віку в системі національно-патріотичного виховання.
- забезпечувати наступність між дошкільним закладом та початковою школою для гармонійного входження дошкільників до шкільного життя.
- осучаснення та гуманізація педагогічного процесу на основі особистісно-орієнтованої моделі виховання і навчання, впровадження нових форм діяльності дошкільного навчального закладу в умовах модернізації дошкільної освіти;
- впровадження передових педагогічних ідей, новітніх освітніх технологій, що сприяють ефективному розвитку пізнавальних здібностей дошкільників в різних видах дитячої діяльності;
- формування основних компетенцій дошкільників за освітніми лініями «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина в природному довкіллі», «Дитина в світі культури», «Гра дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини»;
- охорона життя і здоров'я дітей, оновлення та удосконалення форм, змісту, методів фізкультурно-оздоровчої роботи і шляхів формування у дошкільників ціннісного ставлення до власного здоров'я;
- адаптація дітей з особливими потребами до розвитку та навчання;
- оновлення стратегії і тактики взаємодії педагогів з батьками.

4.1 . КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІЛЬКІСНИЙ ТА ЯКІСНИЙ СКЛАД ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Посада	Всього	Категорія				З них				Освіта				За віком			
		Вища	I	II	спеціаліст	Молоді (до 3 років)	Педагогічний «вихователь-методист»	Педагогічний «вчитель-методист»	Педагогічний «заслужений вчитель»	Повна вища педагогічна	Повна вища фахова	Базова вища	Профтех-училище	До 30 років	31-40 років	41-55 років	56 років і більше
Директор	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Вихователь-методист	1	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Музичний керівник	2		2			-	-	-	-	2	-	-	-			2	-
Вихователі:																	
-раннього віку	3	-	-	3		-	-	-	-	3			-		2	1	-
-молодшого віку	2	-		1	1	-	-	-	-	2			-		2		-
-середнього віку	1	-	-	1		-	-	-	-	-			-		1		-
-старшого віку	1	-	-		1	-	-	-	-		1		-		1		-
-підготовчих груп	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-логопедичних груп	8	-	4	3	1	-	-	-	-	7	-	1	-	1	1	5	1
Вчителі - логопеди	3	1	-	2	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	1	2	-
Психолог	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Інструктор по фізкультурі	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-Всього педагогів (кількість\відсотки)	23	2/8,7 %	7/3 0,4 %	10/ 43,4 %	3/1 3 %	0/ %	-	2/9 %	-	20/87 %	0/ %	2/ 8, 7 %	-	1/4, 3%	4/ 16,6 %	14/58 ,3%	4 16,6 %

4.2. Предметно-просторове розвивальне середовище.

Створюючи розвивальний простір у дошкільному закладі, дотримуємось Інструктивно-методичних рекомендацій МОН України від 02.07.2019 №1/9-419 «Щодо організації діяльності закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільної освіти у 2019/2020 навчальному році», зокрема таких, як: безпечність, урахування закономірностей розвитку дітей, раціональність, динамічність, активність, комфортність кожної дитини, позитивне емоційне навантаження.

Однією з основних умов створення в дошкільних навчальних закладах розвивального довкілля для дітей дошкільного віку є опора на особистісно орієнтовану модель взаємодії між педагогом і дітьми. Це означає, що пріоритетною метою виховання є формування гармонійної та всебічно

розвиненої особистості. Завдання педагога полягає у забезпеченні інтересів дитини у задоволенні її природних нахилів і потреб. У своїй діяльності педагоги керуються положенням: «Не поруч, не над, а разом».

Розвивальне середовище – це сукупність умов, які забезпечують різнобічний розвиток дітей; це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності. Створення в дошкільному закладі повноцінного розвивального середовища та забезпечення відповідної позиції вихователя в організації діяльності дітей – провідний засіб реалізації завдань сучасного реформування освіти. Адже правильно організоване розвивальне середовище сприяє соціалізації дитини, впливає на всі аспекти її розвитку.

В групових приміщеннях створенні спеціальні осередки.

- природознавчий;
- дитячого експериментування;
- ігрової діяльності;
- образотворчої діяльності;
- музичний;
- художнього слова;
- народознавства;
- розвивального навчання;
- спортивний;
- трудової діяльності;
- відпочинку та усамітнення;
- самопізнання;
- співпраці з батьками.

ЗДО сьогодні є ідеальним полем для розгортання особистісно-орієнтованих технологій, оскільки, на відміну від школи, не орієнтований на жорстко фіксований результат, отже, за суттю, покликаний бути розвивальним та охоронним із погляду фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я дитини.

Розвивальне середовище – це сукупність умов, які забезпечують різнобічний розвиток дітей; це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності. Створення в дошкільному закладі повноцінного розвивального середовища та забезпечення відповідної позиції вихователя в організації діяльності дітей – провідний засіб реалізації завдань сучасного реформування освіти. Адже правильно організоване розвивальне середовище сприяє соціалізації дитини, впливає на всі аспекти її розвитку.

Розвивальне середовище – комплекс психолого-педагогічних, матеріально-технічних, санітарно-гігієнічних, естетичних умов, що забезпечують організацію життя дітей у дошкільному закладі. «В цілому розвивальне

середовище можна представити у вигляді круга, в центрі якого розташоване «Я» (мій простір, середовище мого внутрішнього життя) і який поділено на сегменти – предметно-ігрове, природне та соціальне середовище», – зазначає О.Кононко.

Обов'язковою умовою забезпечення ефективного розвитку дитини є створення розвивального середовища в єдності всіх його складників, а саме: природного; предметно-ігрового; соціального; власного «Я» дитини, тобто організоване відповідно до програми розвитку дитини дошкільного віку "Українське дошкілля".

Природне розвивальне середовище сприяє виникненню у дошкільника інтересу та елементарних уявлень про об'єкти, явища природи, розкриває причинно-наслідкові зв'язки та взаємозалежність природного довкілля і людини як його частини, формує природодоцільну поведінку малюків.

Для створення оптимального розвивального простору підібрано різне обладнання (ігрове, навчальне, спортивне тощо), продумано його оптимальне розміщення. Розвивальний простір створюється не для зручності педагога, а для того, щоб дитина могла вільно, відповідно до своїх смаків і настрою, обирати той чи інший осередок.

Для кожного вікового періоду предметно-ігрове середовище особливе.

Облаштування розвивального середовища для дітей раннього віку в дошкільному закладі починається з роздягальні. Усі значущі для дітей фрагменти інтер'єру групової кімнати розміщуються на рівні зросту малят, щоб вони могли їх краще роздивитися і їм було легше діставати все, що може знадобитися для виконання тих чи інших дій.

У дітей середнього дошкільного віку росте потреба в русі, тому в групі виділено місце для спортивного куточка. В кімнаті створено доріжку руху, де за допомогою модулів, картинок та знаків визначено, які рухи повинні виконувати діти (ходьба, повзання, лазіння, подолання перешкод тощо).

Середній вік – розквіт сюжетно-рольової гри. Діти цього віку вже використовують предмети-замінники, символи, які дозволяють вийти за рамки реальної предметної дії та відтворити загальний задум у скороченій ігровій формі (наприклад, ляльку годувати не з чашки, а з кубика, уявляючи його чашкою). Ця особливість відіграє важливу роль в інтелектуальному розвитку дитини, отже, бажано замість реальних предметів якомога більше пропонувати предметів-замінників. Враховуючи, що в середньому дошкільному віці інтерес проявляється до мови, ігрове середовище наповнено дидактичними іграми. В наявності різноманітний матеріал для будівельних та конструктивних ігор.

У старших вікових групах застосовується різний матеріал, який сприяє оволодінню читанням, математикою: друковані літери, слова, таблиці, книжки з великим шрифтом, посібники з цифрами, настільно-друковані ігри з цифрами та літерами, ребуси, головоломки. Так само використовують матеріали, що стимулюють розвиток пізнавальної активності дітей – дитячі енциклопедії, ілюстровані видання про тваринний та рослинний світ, дитячі журнали, альбоми. Виділено місце для дидактичних ігор математичного змісту, причому таких, де б діти могли виявляти самостійність у виборі матеріалу. Є предмети для дослідно-пошукової діяльності – магніти, збільшувальне скло, пружини, ваги, мензурки, великий вибір природних матеріалів.

В групах в наявності ігрове та навчально-дидактичне обладнання: для ігрової діяльності – іграшки, ігрове обладнання, настільні ігри, музичні іграшки, конструкторсько-будівельні іграшки.

Для рухової діяльності є фізкультурне обладнання, фізкультурний інвентар ігрове обладнання для розвитку рухів і рухової активності

Для образотворчої діяльності є дидактичне приладдя, інвентар, картини, репродукції.

Для музичної діяльності є ноутбук, колонки, звукозаписи, музичні інструменти, нотні тексти, дидактичні ігри,

Для театральної і літературної діяльності є ілюстровані літературні видання для дітей, костюми, елементи костюмів, атрибути, театральні іграшки, екранно -звукові засоби.

Для трудової діяльності є інвентар, приладдя, яке використовують в господарсько-побутовій праці і праці в природі..

В наявності технічні засоби навчання: на кожній групі дошки магнітні, телевізор, магнітофон, мультимедійний комп'ютерний комплекс.

Отже, розвивальне середовище забезпечує розвиток творчих компонентів мислення дітей, надає можливість вільно маніпулювати об'єктами, конструювати різні моделі бачення світу, виконувати творчі завдання.

4.3. Партнерська взаємодія.

Професійна діяльність вихователя неможлива без ефективного педагогічного спілкування, покликаного максимально сприяти психічному розвитку дітей.

Педагогічне спілкування - система взаємодії педагога з дітьми з метою здійснення на них виховного впливу, формування педагогічно доцільних взаємин, створення сприятливого для їхнього психічного розвитку мікроклімату.

Для забезпечення ефективного педагогічного спілкування вихователю потрібно знати, чого чекають від спілкування з ним вихованці, враховувати їхню потребу у спілкуванні з дорослими, розвивати її. Педагогічно правильне спілкування з дітьми у "зоні найближчого розвитку" суттєво сприяє реалізації їхніх потенційних можливостей, готує до нових складніших видів діяльності. Форма і зміст його обумовлюються завданнями, які педагог намагається розв'язати у роботі з дошкільниками.

Ефективність педагогічного спілкування також залежить від уміння вихователя враховувати вікові та індивідуальні особливості дітей: з найменшими він частіше виявляє особливу теплоту, використовує ласкаві форми звертання, до яких вони звикли у сім'ї; зі старшими йому потрібні не лише чуйність і зацікавленість, а й уміння пожартувати, а за необхідності - вдатися до категоричності. Позначаються на спілкуванні педагога інтереси, нахили, стать дітей, особливості їхнього сімейного мікросередовища.

У процесі взаємодії з дітьми педагоги використовують:

а) прямий педагогічний вплив, який безпосередньо звернений на вихованців, стосується їхньої поведінки, взаємин: пояснення, вказівки, заохочення, покарання тощо;

б) непрямий педагогічний вплив, який здійснюється через інших осіб, відповідну організацію спільної діяльності. Педагог не створює жодних перешкод, не дає вказівок, але так змінює умови, що діти особисто вибирають бажану для них форму діяльності.

Найефективнішим у роботі з дошкільниками, особливо молодшого і середнього віку, є непрямий вплив, для здійснення якого вихователь використовує гру, ігрове спілкування. Завдяки цьому він без натиску, моралізування спрямовує діяльність дітей, їхній розвиток, регулює взаємини, вирішує конфлікти. Для цього можуть бути використані казки, вірші, приказки, малюнки, іграшки тощо.

Правильно організоване педагогічне спілкування створює найсприятливіші умови для розвитку творчої активності дошкільників. Щодо цього особливим потенціалом наділене особистісно-ділове спілкування, яке задовольняє потреби у співробітництві, співпереживанні, взаєморозумінні, сприяє створенню атмосфери співтворчості. Його ефективність підвищується раціональним вибором стилю педагогічного спілкування (найширші можливості для педагога і дитини створює демократичний стиль).

Оптимальне педагогічне спілкування є запорукою максимального використання особистісного потенціалу, професійних умінь, навичок, здібностей вихователя. Значною мірою це залежить і від психологічного клімату у колективі дошкільного закладу.

Розділ V. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСОВУВАНИХ У НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти у комунальному закладі «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №39 «Ромашка» Кам'янської міської ради визначено зміст і структуру освітнього процесу за інваріантною складовою.

Інваріантна складова змісту дошкільної освіти сформована на державному рівні і є обов'язковою. Інваріантну частину змісту освіти систематизовано відповідно до Базового компонента дошкільної освіти за освітніми лініями: «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина в природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Гра дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини». У закладі забезпечується неперервність змісту освітніх ліній, а також наступність дошкільної та початкової ланок. Виключення з інваріантної частини будь-якої з освітніх ліній порушує цілісність розвитку дитини на рівні дошкільної освіти і наступність її в початковій школі.

Варіативна складова змісту дошкільної освіти визначена за освітньою лінією «Іноземна мова» відповідно до гуманітарного напрямку роботи закладу, індивідуальних освітніх можливостей дітей та побажань батьків або осіб, які їх замінюють, кадрового забезпечення.

Організація життєдіяльності дітей з урахуванням освітніх ліній, що включені до інваріантної дає змогу забезпечити належний рівень соціально-особистісного розвитку дітей дошкільного віку в структурі неперервної освіти.

Дотримання змісту, взаємозв'язку та логічної послідовності реалізації освітніх ліній Базового компоненту забезпечується та відображається у плануванні педагогів закладу.

З метою підвищення якості освітнього процесу у 2019-2020 навчальному році в закладі використовуються інноваційні педагогічні технології, а саме:

Основні технології, що впроваджуються закладом дошкільної освіти для підвищення якості освітнього процесу.

- Корекційна освіта для дітей з особливими потребами.
- Теорія розв'язання винахідницьких завдань (ТРВЗ) Альтшуллер Г.С.
- Виховуємо любов'ю (за спадщиною В.О. Сухомлинського).
- Елементи авторської програми М.Єфименка «Театр фізичного виховання».
- Розвиток творчих здібностей дошкільників Л. Шульги.
- Інтеграція освітнього процесу за Н. Гавриш.

- Гуманна особистісна технологія Ш. Амонашвілі.
- Педагогічна ідея С.Русової щодо виховання дитини на народних традиціях рідного народу.
- Інформаційно-комунікативні технології.

РОЗДІЛ VI. ПРОГРАМОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

МОЛОДШИЙ ВІК ЦІКАВА МАТЕМАТИКА

Навчально-виховні завдання:

ознайомлювати з геометричними формами;

формувати вміння розрізняти кулю, куб;

залучати до вправ на створення нерівних за кількістю множин за допомогою однакових і різних іграшок, предметів;

заохочувати вживати слова: “один”, “багато”, “мало”;

формувати практичні вміння групувати один, два предмети;

вчити орієнтуватися на собі та в напрямках від себе: показувати частини свого тіла (око, ніс, голова, рука, нога), рухатись у заданому напрямку (йди вперед, повернися назад).

Зміст педагогічної роботи

Кількість і лічба. Дати дітям уявлення про предмети. Формувати вміння створювати нерівні за кількістю множини на однакових і різних іграшках, предметах (більше-менше іграшок), показувати, де багато іграшок, а де одна. Вправляти у вживанні слів: “один”, “багато”, “мало”. Пояснювати дітям їх значення на конкретних діях із предметами.

Просторові уявлення. Удосконалювати вміння дітей в орієнтуванні на собі та в напрямку від себе: показувати частини свого тіла, рухатись у заданому напрямку. Пояснювати дітям слова, що означають напрямки: вперед, назад, у сторони.

Величина. Геометричні уявлення (форма). Заохочувати дітей виконувати вправи на розрізнення кулі, куба (взяти, принести чи показати їх на прохання дорослого). Удосконалювати вміння дітей розрізняти предмети за величиною (великий ведмідь - маленький ведмідь, велика куля - маленька куля) і формою (стіл квадратний; тарілка, повітряна кулька - круглі). Знаходити два схожі предмети за величиною (два великі кубики, два - маленькі). Порівнювати два предмети за величиною (великий автомобіль, маленький автомобіль).

Результати навчально-виховної роботи:

діти порівнюють два предмети за величиною чи формою;

розуміють поняття “один”, “багато”, “мало”;
можуть орієнтуватися на собі та в напрямках відносно себе;
виконують дії за напрямками: у сторону, вперед, назад.

РОЗВИВАЄМО МОВУ ТА МОВЛЕННЯ

Навчально-виховні завдання:

збагачувати словник: засвоєння слів-назв предметів, назв дій, назв ознак предметів, імен батьків, вихователів;
оволодівати вмінням слухати й розуміти дорослих, адекватно реагувати на їхні звертання, виконувати вказівки, вступати в діалог;
розвивати вміння володіти фразами із двох-трьох слів; розрізняти на слух мовні та немовні звуки; правильно вимовляти звуки, слова; слухати вірші, казки.

Зміст педагогічної роботи

Розвиток звукосприймання та звуковимови.

Розвивати:

мовленнєве дихання;

артикуляційну моторику;

артикуляційний апарат (вчити зосереджуватися, вловлювати й розрізняти різноманітні звуки: шум вітру, звуки грому, птахів, тварин, побутових речей, транспорту, іграшок тощо);

здатність розрізняти звуки за силою звучання; звуки (фонемі) рідної мови, розуміти смисл сполучення звуків у словах; правильно й неправильно названі предмети, що зображені на малюнках (собака - лобака, хобака, мобака, фобака);

уміння визначати джерело і напрямок звуків;

уміння самостійно визначати правильно й неправильно вимовлений звук у власному мовленні, правильно називати предмети, зображені на малюнках.

Виявляти труднощі у розвитку звукосприймання та звуковимови.

Збагачення словникового запасу.

Повторювати та закріплювати словниковий запас, набутий у попередні роки.

Поповнювати словниковий запас словами, що відображають різні сфери життєдіяльності дітей, за рахунок повідомлювальної функції (дитина наслідує дорослого, повторюючи за ним слова, словосполучення); продуктивної функції (дитина вживає у власному мовленні засвоєні раніше слова і словосполучення, що пов'язані з розвитком граматичної будови мовлення).

Збагачувати словник словами-назвами, словами-діями, словами-ознаками, словами, які позначають просторові та часові категорії, що їх використовує дорослий під час спілкування з дитиною.

Засвоювати слова, що позначають імена людей, які оточують дитину, а також назви деяких рослин і тварин, їхні властивості.

У процесі гри з іграшками засвоювати слова, що означають дії людини і тварини, а також дії, пов'язані із виявленням бажань (хотіти їсти, пити, спати тощо); фізичного стану (холодно, спекотно тощо).

Розуміти слова, які означають розміри предметів, колір, властивості і якості, що сприймаються зором, дотиком, слухом; слова, що означають оцінку (добре, погано), а також слова, що характеризують просторові (тут, там), часові (зараз, потім) і кількісні (один, багато) відношення.

Розвиток сприймання та розуміння мовлення.

Розуміти прохання дорослого й виконувати його доручення.

Уміти за словесною вказівкою вихователя знаходити іграшки в ситуації ускладненого вибору; наприклад, відшукай серед іграшок м'ячик і кульку, машинку і візочок, а також предмети, що позначаються близькими за звучанням словами: чашка і чайник, стіл і стілець, шапка і шалик.

Узагальнювати подібні між собою предмети за найсуттєвішими ознаками і називати їх.

Розрізняти предмети за формою, величиною, кольором, за подібністю у звучанні, за призначенням і називати їх.

Розуміти зміст інсценівок, що відображають взаємопов'язані дії. Наприклад: лялька Катруся приймає гостей. Зайчик захворів, і до нього прийшов лікар.

Уміти чути та сприймати звернення дорослих. Розуміти короткі розповіді, сюжетні тексти.

У процесі спілкування з дитиною використовувати забавлянки, приказки, примовлянки для створення бадьорого настрою та формування бажання спілкуватися.

Розвиток активного мовлення.

Повторювати та закріплювати вміння володіти словами замість звуконаслідувань: гав-гав - собачка, ляля - лялька.

Розвивати:

здатність відтворювати не лише звуки, а й слова, фрази, які промовляє вихователь;

уміння впізнавати в іграшці і на малюнку людей різної статі (чоловік, жінка), віку (дідусь, бабуся) та називати їх;

уміння впізнавати на малюнках та в іграшках зображення предметів, свійських тварин і називати їх; вживати слова, що потрібні для висловлення бажань і встановлення взаємин між дітьми й дорослими (хочу, дай, посунься, пусти).

Засвоювати вміння правильно вживати особові займенники “я”, “ми”, “ти”, “мені”, прислівники “там”, “туди”, прийменники “в”, “на”, а також деякі граматичні категорії: форму множини, відмінки іменників, наказову форму дієслова, майбутній та минулий часи.

Спонукаати дітей до позначення предметів і дій із цими словами і трислівними реченнями, вживаючи при цьому прикметники.

Використовувати у мові епітети, образні висловлювання (вовчик- братик, зайчик-побігайчик).

Вживати іменники з прийменниками “в”, “на”, “під” і дієсловами.

Готувати дітей до оволодіння інтонацією запитання, вигуку.

Створювати ситуації спілкування, які сприяють розвитку діалогічного мовлення

Спонукаати дітей до переходу у процесі мовлення від коротких речень до складніших (із трьох-чотирьох слів); ставити запитання вихователіві, ровесникам; висловлюватися з приводу зображеного на картині, почутого.

Стежити, щоб діти говорили правильно, не поспішаючи, достатньо голосно.

Під час використання звуконаслідувальних слів вправляти дітей у вимовлянні їх з різною силою голосу і швидкістю, у правильному вимовлянні голосних звуків: [а], [о], [у], [е], [і]; приголосних: [м], [н], [п], [б], [т], [д], [к], [г], [ф], [в]. Учити робити видих плавно і протяжно через рот.

Привчати дітей відповідати на запитання про щойно сприйняте, побачене.

Формувати вміння висловлювати бажання, прохання, розповідати кількома словами про почуте, побачене.

Робота з книжкою.

Для успішного розвитку маляти важливо, щоб йому щоденно читали. За таких умов у нього своєчасно розвиватимуться вміння і навички, необхідні для читання. Читання книжки сприяє розвитку активного мовлення, особистості дитини, формує емоційно-естетичне сприймання книжки, розвиває уяву.

Для дітей трирічного віку із ЗПР ліпше починати читання з книжок-іграшок і книжок-маляток. Важливо звертати їхню увагу на малюнки, розкривати їхній зміст.

Далі варто читати віршики, легкі за змістом. Вони швидше запам'ятовуються, сприяють розвитку мовлення. Корисно інсценізувати вірші, тобто промовляючи, одночасно виконувати дії, про які йдеться у них.

Діти цього віку починають розуміти казки. Варто добирати для читання прості емоційні казки з позитивним змістом. Важливо зосереджувати увагу дітей на захопливих подіях. Найближчим для малят цього віку є світ тварин.

Тому починати читання треба з розвитку світогляду дітей на матеріалі казок, героями яких виступають представники світу тварин: їжак, ведмідь лисиця, заєць тощо. Під час читання варто звертати увагу дітей на звучання і написання букв. Після читання корисно намалювати з дітьми героїв казки чи зліпити їх із пластиліну.

Під час читання тексту важливо звертати увагу дітей на нові слова, залучати до вживання їх у мовленні.

Результати навчально-виховної роботи:

упродовж першого року виховання у дошкільному закладі діти оволодівають словами, що означають предмети та об'єкти найближчого їй довкілля, назвами дій зі знайомими предметами, називають ознаки кількох предметів; володіють словами, що означають найпростіші часові й кількісні категорії; знають своє прізвище, ім'я, а також прізвище та ім'я батьків, імена інших людей, які знаходяться поруч із нею;

розуміють вихователів, виконують їхні вказівки;

беруть участь у рольових іграх, спілкуються з партнерами по грі;

повторюють за вихователем звуки, слова, фрази;

вживають слова, необхідні для висловлення бажань;

володіють у мовленні особовими займенниками, прийменниками, категоріями форми множини, наказової форми дієслова;

з допомогою вихователя будують фрази із двох-трьох слів;

вступають у діалог із дорослими;

володіють умінням розрізняти мовні та немовні звуки, розрізняють на слух усі або частину фонем рідної мови;

можуть визначити правильність вимови слів дітьми з групи;

охоче слухають, коли є вихователь, намагаються передати зміст прочитаного;

намагаються правильно вимовляти звуки, вдаються до звуконаслідування;

зосереджуються на слуханні іншої людини;

адекватно реагують на звертання дорослих;

називають деякі частини свого тіла;

розуміють прості фрази, пов'язані з побутовими ситуаціями, процесами, подіями, ігровими діями;

намагаються словесно розповісти дорослому про подію;

називають предмети харчування, одягу, меблів, іграшки;

короткими уривчастими фразами реагують на вчинки людей, які їх оточують;

знають, що не можна вживати образливі слова;

короткими реченнями супроводжують свої предметні дії;

висловлюються з приводу свого стану.

ДИТИНА І НАВКОЛИШНІЙ СВІТ

Навчально-виховні завдання:

формувати уявлення про себе, про батьків та інших членів сім'ї, виховувати чуйне ставлення до них;

поглиблювати знання дітей про правила спілкування, заохочувати до використання ввічливих форм звертання та відповідей;

формувати уявлення про помешкання людини, приміщення групи дитячого садка;

розвивати прості позитивні взаємини між дітьми, стимулювати спільні дії;

виховувати бажання спільно діяти з дорослим, наслідувати його дії під час виконання доручень, під час гри;

формувати навички культури поведінки.

Зміст педагогічної роботи**Про себе і свою сім'ю.**

- Розширювати знання дітей про імена своїх батьків, своє ім'я та прізвище.
- Формувати елементарні уявлення про стосунки у сім'ї. Заохочувати до прояву турботи та любові до мами, тата, інших членів сім'ї за допомогою зменшено-пестливих слів (мамочка, матуся, татко, татусь тощо), пропозиції допомогти. Збагачувати знання про форми вітання, прощання, подяки, прохання.
- Продовжувати ознайомлювати з предметами побуту, одягу, посуду; з назвами предметів, їхнім призначенням і діями з ними (у тарілку наливають суп, ложкою їдять, з горнятка п'ють тощо).
- Формувати уявлення про родинні та народні свята.

Дитячий садок.

Розширювати уявлення про дорослих, які працюють у дитячому садку (вихователь, помічник вихователя, медична сестра, музичний керівник, кухар), їхні імена та значення їхньої праці, називати трудові дії, пов'язані з приготуванням їжі, сервіруванням стола, прибиранням приміщення, двору, підготовкою та проведенням занять.

Орієнтувати дітей на те, що в дитячому садку кухар готує їжу, миє посуд; помічник вихователя прибирає приміщення; двірник - двір; вихователь проводить заняття, ігри; музичний керівник організовує свята.

Вправляти дітей у набутті досвіду вітатися і прощатися з вихователем, помічником вихователя, дітьми своєї групи, вживати слова, які виражають прохання, подяку (дякую, будь ласка); відповідати на запитання дорослого.

Спонукаати до виявлення уваги і співчуття, бажання поступитися, поділитися, допомогти ровесникам. Виховувати негативне ставлення до прояву грубощів, жадібності.

Формувати уявлення про територію закладу дошкільної освіти, ігрового майданчика, зелену зону, розвивати вміння орієнтуватись у приміщеннях дитячого садка, ознайомити з їхнім призначенням і використанням їх.

Вправляти дітей у дотриманні правил культурної поведінки на вулиці, в закладі дошкільної освіти, вдома (говорити спокійним тоном, витирати ноги перед тим, як зайти у приміщення, дотримуватись акуратності в туалеті, умивальній кімнаті тощо). Виховувати почуття задоволення від чистоти та порядку.

Результати навчально-виховної роботи:

знають свої імена, прізвища, імена батьків, педагогів;

уміють виражати своє позитивне ставлення до людей: вітаються, прощаються, ввічливо просять по допомогу, дякують за допомогу, надану послугу;

розуміють призначення кімнат помешкання людини та дитячого садка;

використовують речі за призначенням;

дотримуються правил культури поведінки на вулиці, вдома, у дитячому садку;

цікавляться трудовими діями дорослих у сім'ї, в закладі дошкільної освіти, намагаються допомогти, відтворюють трудові дії у грі.

СЕРЕДНІЙ ВІК ЦІКАВА МАТЕМАТИКА

Навчально-виховні завдання:

Формувати вміння:

групувати предмети: один предмет - це один; один, ще один і ще один - багато;

порівнювати предмети методом накладання;

користуватися прийомами прикладання;

розрізняти основні напрями відносно себе (вперед, назад, угору, вниз, у сторони), розрізняти праву і ліву руку;

ознайомлювати з поняттями: “один”, “багато”, “мало”, “порівну”; з частинами доби: ранок, день, вечір, ніч;

створювати умови для порівняння предметів за довжиною, шириною, висотою (довгий, короткий, однакові за довжиною) і за формою (круглий, квадратний);

вправляти дітей в обстеженні предметів зором, дотиком;

заохочувати виокремлювати й називати геометричні фігури (коло, квадрат).

Зміст педагогічної роботи

Кількість і лічба. Вчити лічити в межах трьох на основі порівняння конкретних множин: один, два, три - всього три. Формувати у дітей вміння

порівнювати 1 і 2, 2 і 3 предмети, з'ясувати, де більше предметів, а де менше.

Формувати уявлення про “однакові” і “різні” предмети. Розвивати вміння складати групи з окремих предметів: один, ще один і ще один - це багато. Розширювати уявлення дітей про поняття: “один”, “багато”, “мало”, “порівну”. Виконувати вправи на порівняння груп за кількістю елементів, формувати вміння послідовно накладати один предмет на інший, чи прикладати один предмет до іншого. Пояснювати, що кілька предметів, які розташовані поряд, позначають словом “багато”, одиничні предмети - словом “один”.

Просторові уявлення. Формувати вміння розрізняти основні напрямки відносно себе (вперед, назад, угору, вниз, у сторону). Виконувати дії за командами “вперед”, “назад”, “у сторону”. Заохочувати користуватися в житті позначеннями просторових напрямів (уперед, назад). Формувати здатність орієнтуватись у груповій кімнаті дитячого садка.

Величина. Вправляти дітей порівнювати предмети за довжиною, висотою і формою, застосовуючи прийоми накладання і прикладання. Формувати вміння порівнювати предметні множини (без лічби) через встановлення взаємно однозначної відповідності елементів порівнюваних множин, використовуючи прийоми накладання і прикладання предметів однієї множини до предметів другої. Розширювати вміння обстежувати предмети зором, дотиком. Вправляти у порівнянні предметів за величиною і кількістю, однакові та різні за кольором, формою.

Геометричні уявлення (форма). Розширювати уявлення про найпростіші геометричні фігури. Формувати вміння виокремлювати й називати геометричні фігури (куб, куля, квадрат, коло); виконувати дії з геометричними фігурами: порівнювати дві геометричні фігури за розміром і кольором (маленька куля - велика куля, маленький квадрат - великий квадрат). Залучати дітей до дій із геометричними фігурами та іграшками: накладати, викладати, ставити, приставляти, прикладати, замикати простір. Будувати нескладні будівлі з геометричних форм (накладання, приставляння, прикладання), використовувати в будівлях деталі різного кольору.

Часові уявлення. Ознайомлювати дітей із частинами доби (ранок, день, вечір, ніч), у нескладних сюжетах визначати послідовність частин доби - ранок, день, вечір, ніч. Пояснювати слова, що вказують на тривалість і співвідношення часу: зараз, пізніше. Пояснювати дії, що виконують діти й дорослі в різні частини доби.

Результати навчально-виховної роботи:

діти вирізняють один предмет серед інших, називають словом “один”, складають групу з окремих предметів, позначають її словом “багато”;
 мають уявлення про способи порівняння предметів: накладання і прикладання;
 порівнюють дві групи предметів, називають словом “багато”/ “мало”;
 розрізняють і порівнюють предмети за величиною і формою;
 розуміють слова та вислови, що означають орієнтування у просторі (попереду-позаду, вгорі-вниз) і в часі (ранок, день, вечір, ніч);
 виконують дії з іграшками та геометричними фігурами.

РОЗВИВАЄМО МОВУ ТА МОВЛЕННЯ

Навчально-виховні завдання:

розширювати словник;
 розвивати вміння спілкуватися, вести розмову в колі дітей;
 вживати у мовленні зменшено-пестливі слова;
 оволодівати формами звертання до дорослих;
 розвивати слухове сприймання та фонематичний слух, правильну вимову звуків, дотримання правильної артикуляції звука окремо та в складах;
 залучати до сюжетної гри, до розв’язання проблемних ситуацій та їх коментування;
 розвивати вміння слухати казки та стисло відтворювати їхній зміст, розігрувати інсценівки.

Зміст педагогічної роботи

Розвиток звукосприймання та звуковимови.

Розвивати:

мовленнєве дихання артикуляційної моторики;
 слухове сприймання та фонематичний слух;
 здатність розрізняти на слух звуки (фонемати) рідної мови, вловлювати спільне та відмінне у звуках і словах, добирати чотири-п’ять слів із заданим звуком;
 уміння визначати правильність звуковимови у власному мовленні та у мовленні ровесників;
 уміння правильно вимовляти звуки [п]-[б], [т]-[д], [ф]-[в], [к]-[г], [х], [с]-[з]-[ц], [м], [н]; диференціювати ці звуки, вправлятися у вимові інших звуків;
 розвивати вміння визначати наявність певного звука у слові;
 розвивати виразність вимови звуків ізольовано, у складах та в словах.
 У процесі гри ознайомлювати дітей з термінами “слово”, “звук”.
 Виробляти правильну артикуляцію звука окремо, у прямих складах.

Збагачення словникового запасу.

Розширювати словник дітей відповідно до тем: “Дитячий садок”, “Сім’я”, “Ігри та іграшки”, “Побутові предмети”, “Меблі”, “Одяг та взуття”, “Домашні тварини”, “Дикі тварини”, “Пори року”, “Свята”, “Транспорт”.

Вводити у словник вихованців слова, що означають назви дій, якостей, властивостей предметів, речей, явищ.

Формувати вміння вживати узагальнювальні поняття: іграшки, меблі, взуття, одяг, квіти.

Засвоїти слова, що означають якості та властивості предметів, які сприймають зором, слухом; слова, що містять у собі оцінку (добре, погано), а також прислівники, що характеризують просторові (далеко, близько), часові (сьогодні, завтра) відношення.

Розвиток сприймання та розуміння мовлення.

Формувати вміння сприймати й розуміти звернення дорослих і ровесників.

Оволодівати формами вітання та прощання (доброго ранку, доброго дня, доброго здоров’я, до побачення), формами ввічливого прохання (будь ласка), подяки (дякую), вибачення (пробачте, вибачте, пробач, вибач); ввічливого звертання до дорослих, вживаючи займенники (Ви, Вам, до Вас) тощо.

Сприймати розповіді, яких не було у власному досвіді, розуміти зміст невеликих казок, оповідань, уміти відповісти на запитання у короткій формі, відтворити зміст близько до тексту.

Розрізняти назви часу доби.

Заучувати частинами і повністю невеличкі пісеньки, потішки, віршики, лічилки.

Розуміти звернення незнайомої людини, вміти на нього відповісти.

Уміти розглядати ілюстрації до книжок, співвідносити зображене з текстом.

За допомогою нескладних сюжетних малюнків розуміти найпростіші просторові, часові та причиново-наслідкові зв’язки.

Розвиток активного мовлення.

Збагачувати словник дітей іменниками, дієсловами, прикметниками і прислівниками. Вживати у мовленні іменники з прийменниками “в”, “на”, “під”, “до”; дієсловами у минулому та майбутньому часі. Оволодівати інтонаціями запитання та вигуку.

Вживати в активному мовленні узагальнювальні поняття: іграшки, меблі, одяг, взуття, квіти тощо.

Закріплювати в пам’яті дітей прізвища, імена по батькові свої та батьків.

Формувати вміння слухати та коригувати свою звуковимову, вловлювати спільне та відмінне у звуках і словах, добирати 2-3 слова із заданим звуком, якщо цей звук стоїть на початку слова.

Удосконалювати слухові відчуття.

Розвивати фонематичний слух (розрізнення значень слів, що різняться одним звуком (лис-ліс, кит-кіт), артикуляційний апарат; інтонаційну виразність мови.

Вправляти у вимові всіх голосних та приголосних звуків.

У процесі гри вчити дітей вживати граматичні форми (іменники в родовому відмінку множини, назви дитинчат тварин в однині та множині), дієслівні форми.

Уміти вступати в невимушену розмову з дорослими на запропоновану тему; відповідати на звертання та запитання дорослого; звертатися до дорослих і запитувати їх;

Оволодівати формами звертання до дорослих: називати їхнє ім'я і по батькові; вітатись і прощатися з вихователем та іншими людьми; дякувати за допомогу, виявлену увагу.

Вчитися спілкуватися одне з одним; звертатися до партнера, називаючи дитину на ім'я; вислуховувати співрозмовника; відповідати на запитання інших дітей; вести невимушену розмову в колі дітей; засвоювати форми вітання та прощання (доброго ранку, доброго дня, доброго здоров'я, до побачення); форму ввічливого прохання (будь ласка), подяки (дякую), вибачення (пробачте, вибачте, пробач, вибач), ввічливого звертання до дорослих (Ви, Вам, до Вас тощо); вживати в активному мовленні кличний відмінок іменника (Наталю, мамо) та ввічливі слова; добирати синоніми й антоніми до слів і послуговуватися ними у своєму мовленні; користуватися словами зі зменшено-пестливими суфіксами.

Робота з книжкою.

Така робота сприяє розвитку мовлення дитини завдяки яскравим враженням та позитивним емоціям. Під їхнім впливом у малюка з'являється бажання розповісти про прочитане, формується здатність до емоційного світосприймання.

Дітям цього віку читайте короткі оповідання і казки. Тексти творів треба добирати, виходячи з психічних можливостей дитини. Стежте, чи малята уважно слухають вас. Запитуйте про прочитане. Пропонуйте дітям сформулювати запитання до прочитаного і стисло передати зміст. Спонукайте дитину під час переказування правильно вимовляти звуки, слова. Приділяйте увагу ілюстраціям до тексту: зображенням зовнішнього вигляду персонажів, їхньому настроєві тощо.

Виховуйте у дітей культуру спілкування з книжкою: ознайомлюйте з правилами бережного ставлення до книжки, за потреби організуйте косметичний ремонт книжки.

Розвивайте в дітей уміння зацікавлюватися подіями, описаними у творах.

У дітей цього віку з'являється почуття гумору. Тому треба добирати смішні й веселі тексти з розважальними сюжетами про світ дітей і тварин.

Продовжуйте читати зрозумілі за змістом вірші, потішки, дитячі пісеньки; загадки, заклички, лічилки.

Якщо у дитини не досить розвинена артикуляція і їй важко вимовляти звуки, то запропонувати їй стисло передати зміст, використовуючи м'які іграшки, або розіграти казку в особах, де дорослий промовлятиме від імені автора, а дитина - від особи персонажа. Доцільно придумувати неочікуваний поворот під час розвитку сюжету чи іншу кінцівку казки.

Розвивайте в дітей уяву на основі матеріалу читання. Спонукайте їх до відгадування розвитку подій, до мисленнєвої уяви образів героїв.

Результати навчально-виховної роботи:

діти оволодівають словником за темами: “Дитячий садок”, “Сім'я”, “Ігри та іграшки”, “Побутові предмети”, “Меблі”, “Одяг та взуття”. “Тварини”, “Пори року”, “Транспорт”, “Свята”, “Овочі”, “Фрукти”, “Посуд”;

вміють сформулювати речення із трьох-чотирьох слів, у яких вживають дієслова у теперішньому і минулому часах, прикметники конкретного значення, прийменники і кілька прислівників;

володіють простими формами вітання, прощання, звертання;

вільно контактують із вихователем та дітьми;

вміють уважно, зосереджено слухати казку, оповідання, яке читає вихователь.

кількома короткими фразами відтворюють зміст прослуханого;

коротко відповідають на прості запитання;

знають імена своїх батьків, дідусів, бабусь, їхні професії;

намагаються розрізнити правильність вимови звуків у себе та в однолітків;

заучують тексти коротких віршів, пісеньок;

знають основні кольори;

з допомогою вихователя вживають нові слова у мовленні;

орієнтуються у змісті сюжетного малюнка та серії малюнків;

стисло передають їхній зміст;

називають предмети, що є у їхньому оточенні, розповідають, для чого вони потрібні, що з ними можна робити і чого робити не треба;

дають найпростіші пояснення про схожість і відмінність між предметами.

ДИТИНА І НАВКОЛИШНІЙ СВІТ

Навчально-виховні завдання:

розширювати знання дітей про себе, стосунки у сім'ї, рідну домівку;

поглиблювати знання про побутові предмети, одяг, меблі, продукти, транспорт;

заохочувати дітей до виявлення поваги до дорослих, виконання їхніх прохань;

виховувати почуття симпатії до ровесників та інтерес до їхніх вчинків;

розвивати товариські взаємини між дітьми, вміння спільно гратись і діяти;

розширювати уявлення про значення праці дорослих;

закріплювати навички організованої поведінки в дитячому садку, вдома, на вулиці.

Зміст педагогічної роботи

Про себе і свою сім'ю.

Закріплювати знання дітей про своє ім'я, прізвище, вік, стать; ім'я, прізвище своїх батьків та інших членів сім'ї; про родинні взаємини; в сім'ї найповажнішими є люди похилого віку, про них треба піклуватися, ввічливо звертатися на "Ви", допомагати їм, а також своїм молодшим братикам чи сестричкам.

Вправляти дітей у дотриманні правил взаємин з дорослими (не перебивати розмови дорослих, чекати своєї черги, не заважати, коли дорослі зайняті справами або відпочивають, тощо).

Розширювати уявлення про домівку, предмети домашнього вжитку: посуд, меблі, одяг. Формувати звичку зберігати порядок, бережного ставлення до своїх речей і до речей інших членів сім'ї.

Дитячий садок.

Продовжувати ознайомлювати дітей із працівниками дитячого садка (директор, кухар, двірник), пояснювати важливість їхньої праці. Закріплювати вміння називати на ім'я і по батькові вихователів, помічника вихователя, музичного керівника, звертатися на Ви. Привчати дітей вітатись і прощатись з вихователями, помічниками вихователів та іншими працівниками дитячого садка.

Виховувати звичку дякувати дорослому або одноліткові за допомогу, виявлену увагу: ділитися іграшками, поступатися місцем, чітко та виразно висловлювати прохання, користуватися словами "дякую", "будь ласка", "пробачте".

Формувати вміння слухати іншого, звертатися до нього на ім'я, відгукуватися на прохання.

Вправляти дітей у дотриманні правил організованої поведінки: у дитячому садку, на вулиці, у громадських місцях не кричати, а розмовляти і поводитися спокійно.

Виховувати у дітей гуманні почуття та елементарні уявлення про доброту, чуйність, взаємодопомогу, товарищівість. Спонукаати до взаємодії з однолітками, розмовляти між собою у привітній формі, відгукуватися на

прохання іншої дитини, формувати вміння слухати іншого, звертатися до нього на ім'я, відповідати на його запитання.

Розширювати знання про правила використання предметів у груповій кімнаті, ознайомити із правилами зберігання іграшок, книжок, посуду, спонукати дотримуватися цих правил.

Розширювати уявлення дітей про працю дорослих у сім'ї, дитячому садку. Пояснювати, що все, чим ми користуємося, створено працею людей, що потрібно поважати результати цієї праці. Сприяти відтворенню різних професій в іграх дітей та інших видах дитячої діяльності.

Рідне місто.

Формувати знання про назву міста, вулиці, де мешкає дитина.

Ознайомлювати з основними видами транспорту (автомобіль, автобус, тролейбус, трамвай), учити впізнавати і називати їх.

Розвивати вміння культурно поводитися у громадських місцях: не бігати, не заважати навколишнім, говорити спокійно.

Результати навчально-виховної роботи:

діти знають своє ім'я, прізвище, вік, стать; ім'я, прізвище своїх батьків і близьких родичів;

розуміють значення родинних стосунків;

виявляють інтерес до підтримання порядку

уміють ввічливо спілкуватися з рідними та іншими дорослими;

знають прості правила поведінки на вулиці, у громадських місцях;

виявляють цікавість до трудової діяльності дорослих, відтворюють її у своїй діяльності.

СТАРШИЙ ВІК

ЦІКАВА МАТЕМАТИКА

Навчально-виховні завдання:

Навчально-виховні завдання:

формувати вміння визначати колір, форму, розмір предметів;

удосконалювати вміння використовувати способи порівняння (прикладання, накладання для порівняння предметів за розміром);

сприяти розвитку просторових уявлень;

розширювати знання про поняття: “великий - маленький”, “високий - низький”, “довгий - короткий”, “товщий - тонший”, “багато - мало”, “стільки ж”, “більше”, “менше”;

допомагати дітям знаходити у предметах довілля схоже і відмінне;

усвідомлювати властивості деяких предметів;

розпізнавати геометричні фігури (коло, квадрат, трикутник);

спостерігати за діями дорослого та навчати повторювати їх.

Зміст педагогічної роботи

Кількість і лічба. Формувати уявлення про предмети “однакові”, “різні”. Вчити, що предмети можна порівнювати за відповідною ознакою (на основі практичних вправ із предметами). Порівнювати групи предметів за кількістю методом прикладання, накладання. Пояснювати дітям, що за допомогою цих способів можна з’ясувати поняття “багато - мало”, “стільки ж”, “більше”, “менше”. Вчити збільшувати або зменшувати кількість предметів на 1. Ознайомити з прийомами поділу предметів на рівні частини. Вчити розрізняти графічне зображення чисел (цифри від 1 до 5). Розвивати вміння порядкової лічби. Лічити в межах п’яти на предметах множини і їх зображеннях (однакових і різних за кольором, величиною, формою). Формувати вміння лічити предмети на дотик, звуки - на слух (із заплющеними очима). Порівнювати 1 і 2, 2 і 3 предмети, зображення, звуки тощо, встановлювати, яке число більше (менше). Вправляти у розумінні того, що числа не залежать від величини предметів, їх розміщення та інших властивостей. Лічити, користуючись правильними прийомами: називати числівник за порядком, вказуючи на предмети, які розміщені в ряд; відносити останній числівник до всієї групи (всього три морквини).

Просторові уявлення. Розрізняти просторові напрямки від себе: вперед, назад, ліворуч, праворуч. Визначати напрямок від себе, розташовувати предмети у просторі: далеко - близько, вгору - вниз, праворуч - ліворуч. Формувати навички орієнтування у кімнаті, у приміщенні дитячого садка.

Величина. Формувати уявлення дітей на основі порівняння двох предметів про поняття “великий - маленький”, “високий - низький”, “довгий - короткий”, що різняться однією ознакою. Розташовувати предмети в порядку збільшення і зменшення (великий - менший - найменший кубик; низька - висока - найвища лялька). Ознайомити з одним із проявів величини предметів - довжиною. У процесі практичної діяльності порівнювати рівні й нерівні предмети за довжиною: довший - коротший, рівні за довжиною. Вчити розташовувати предмети за висотою, довжиною (найдовша - довша - коротша - найкоротша стрічка). Ознайомити з умовними мірами для вимірювання висоти, довжини, ширини предметів, об’єму сипких речовин або рідин (“Скільки коротких паличок вміститься на цій довгій паличці?”, “Скільки формочок піску в цьому відерці?”).

Геометричні уявлення (форма). Вчити розрізняти геометричні фігури за їхніми властивостями (куля, куб, квадрат, коло, трикутник, чотирикутник); визначати геометричні фігури та називати їх: куля, куб, квадрат, коло, трикутник. Знаходити в навколишніх предметах схожість за формою з цими

геометричними фігурами (килим - квадрат, м'яч - куля). Ознайомити з характерними властивостями трикутника (три кути, три сторони). Заохочувати показувати, обстежувати форму дотиково-руховим і зоровим шляхами, методом накладання порівнювати різні за величиною трикутники. Вчити розрізняти і називати прямокутник, обстежувати його форму. Порівнювати прямокутники за величиною методом накладання і прикладання.

Часові уявлення. Продовжувати ознайомлювати дітей із частинами доби: ранок, день, вечір, ніч. Залучати до використання термінів: було, є, буде, зараз, пізніше, раніше. Розуміти слова, якими визначається час (“довго - недовго”, “скоро - нескоро”, “давно - недавно”), розуміти і правильно вживати слова: “сьогодні”, “завтра”, “вчора”. Вчити послідовно називати дні тижня, пори року.

Результати навчально-виховної роботи:

діти розрізняють і називають цифри 1-5;

діти визначають колір, форму, розмір предметів;

використовують способи прикладання, накладання для порівняння предметів за розміром;

називають розташування предметів у просторі;

порівнюють групи предметів за кількістю (прикладання, накладання);

розпізнають геометричні фігури (куля, куб, трикутник, чотирикутник);

орієнтуються у поняттях: “великий - маленький”, “високий - низький”, “довгий - короткий”, “багато - мало”, “стільки ж”, “більше”, “менше”;

виконують прості завдання, що передбачають порівняння предметів за розміром, кольором, формою, а також зрівнювання груп предметів способами прикладання і накладання, порівняння груп предметів на основі практичних дій із ними;

знаходять у предметах довілля схоже і відмінне;

мають знання про форми предметів, називають їхні суттєві ознаки;

порівнюють предмети та їх сукупності;

класифікують предмети за певними ознаками (з допомогою дорослого);

можуть визначити, який із предметів найвищий, найдовший тощо;

за заданою ознакою (колір, форма) групують предмети.

РОЗВИВАЄМО МОВУ ТА МОВЛЕННЯ

Навчально-виховні завдання:

розширювати словник;

удосконалювати дикцію;

розвивати голосовий апарат, фонематичне сприймання, інтонаційну виразність мовлення, мовно-мисленнєву діяльність через відгадування загадок, скоромовок, переказування прослуханої казки, програвання ситуації за її змістом;

удосконалювати вміння робити звуковий аналіз, розрізняти слова за звуковим складом.

Зміст педагогічної роботи

Розвиток звукосприймання та звуковимови.

Закріплювати правильну вимову голосних та приголосних звуків.

Удосконалювати дикцію, розвивати голосовий апарат, слух, фонематичне сприймання, мовне дихання, інтонаційну виразність мови за допомогою ігрових вправ, частівок, скоромовок.

Закріплювати розуміння термінів “звук”, “слово” на практиці, без визначень.

Формувати вміння розрізняти на слух та окремо вимовляти перший звук у слові.

Залучати дітей до звукового аналізу односкладових та двоскладових слів.

Налаштовувати дітей на усвідомлення того, що слова складаються зі звуків, слова звучать по-різному, звуки вимовляються у певній послідовності; вчити визначати перший та останній звук у слові; називати слова за відповідним першим звуком.

Розвивати вміння вслухатися у звучання слів, розрізняти їх за звуковим складом, знаходити знайомий звук у слові.

Збагачення словникового запасу.

Збагачувати словник дітей відповідно до тем: “Дитячий садок”, “Сім’я”, “Родинні стосунки”, “Взаємини дітей”, “Навколо рідної природи”, “Праця дорослих”, “Дитина поміж людей”, “Наші найменші друзі”, “Наша Україна”, “Ігри та іграшки”, “Професії”, “Побутові предмети”, “Меблі”, “Одяг. Взуття”, “Тварини”, “Пори року”, “Свята”. Продовжувати ознайомлювати зі словами, що означають назви дій, якостей, властивостей, предметів, речей, явищ. Розуміти й використовувати у мовленні узагальнювальні поняття.

Заохочувати дітей до вживання епітетів, порівнянь, синонімів та антонімів.

Розуміти абстрактні, часові, просторові поняття, слова з переносним значенням.

Правильно наголошувати слова: рука - руки - руки;

Оволодівати різною силою голосу (проговорювання слова тихо, пошепки, голосніше, голосно), різним темпом мовлення, його інтонаційним багатством (запитання, здивування, радість, сум).

Опановувати слова, що позначають родинну спорідненість (братик, сестричка, дідусь - тато, татка, бабуся - мама, мами, онук - внучка), їхніми

пестливими формами; формами звертання до людей: татусеньку, дідусю, бабусю.

Вживати слова на позначення рис вдачі, поведінки: ласкавий, добрий, чемний, нечемний, вередливий, охайний.

Знати, як називається рідна країна; якого кольору Державний прапор; національність людей, які живуть в Україні; яка державна мова в Україні.

Оволодівати лексикою на позначення фізичних характеристик свого організму: ознак частин тіла, якісних відмінностей та дій із ними (довге волосся, розчісувати, гарне обличчя тощо). Вживати слова, що позначають стан організму (хворий, біль, болить тощо).

Опанувати слова, що позначають психічний стан, переживання, потребу (мені сумно (весело), боязко, у мене гарний настрій тощо); свою поведінку (я допомагаю, я ображаюся).

Розвиток сприймання та розуміння мовлення.

Розуміти звернення дорослої людини.

Уміти відповісти на звернення простим поширеним реченням, а далі коротко.

Розуміти розповіді товариша, вихователя. Відтворювати її кількома реченнями із вживанням прикметників та дієслів у теперішньому, минулому та майбутньому часі.

Слухати та заучувати короткі вірші, лічилки, пісеньки, самостійно їх відтворювати.

Розвивати вміння складати речення за малюнками із зображенням дій з допомогою вихователя, а далі самостійно.

Відтворювати за вихователем складнопідрядні речення, що характеризують причиново-наслідкові зв'язки. (Наталя лежить у ліжку, тому що вона захворіла.)

Закріплювати у пам'яті узагальнювальні слова (транспорт наземний, водний, повітряний. Літак, гелікоптер літають - це повітряний транспорт).

Уміти розрізняти спільнокореневі слова (слова-родичі) за значенням: ліс - лісок - лісовий, дерево - дерев'яний) та використовувати їх у мовленні.

Сприймати та розуміти питальні речення, будувати речення за аналогією: Ворона каркає, а соловейко... ? Ворона каркає, а соловейко співає. Кролик їсть сіно, а лисиця... ? Кролик їсть сіно, а лисиця - курей.

Сприймати, розуміти та відтворювати речення на певну тему. Наприклад, на тему "Тварини" пропонуємо доповнити речення: У білки народилося... (білченятко).

Розвивати мовлення на основі узагальнення предметів за різними ознаками (на основі ігрової ситуації та малюнків).

Активно включати дитину в переказування казки, додавати до змісту свої елементи.

Уміти входити в образ під час інсценізації казок.

Удосконалювати навички самоконтролю за власним мовленням.

Розвиток активного мовлення.

Формувати вміння вступати у невимушену розмову з дорослими за темами: “Знайомство”, “У колі друзів”, “У дитячому садку”, “Ранок, вечір”, “У магазині”, “У їдальні” тощо. Самостійно звертатися до дорослих. Уміти вступати у розмову з дітьми, підтримувати її.

Складати невеличкі описи-розповіді про предмети, живі істоти за планом: 1) зовнішні властивості (колір, форма, величина) та зовнішня будова - частини, їх розміщення; 2) ознаки, що характеризують внутрішній стан, - матеріал, із якого зроблений предмет; 3) функціональні властивості та призначення предмета; 4) родова та видова належність. Щоб дитина змогла оволодіти планом опису, вона має засвоїти узагальнювальні назви, тобто слова: форма, колір, величина, зовнішня будова, внутрішня будова, частини предмета тощо. Розвивати активне мовлення у процесі сюжетно-рольової гри: дитина сама визначає, в яку гру вона хоче грати, які іграшки їй для цього потрібні, яку роль вона виконує, який носить одяг.

Спонукаати дітей до вживання в активному мовленні прийменників, відносних понять, що характеризують просторове розміщення предметів. Наприклад: ближче - далі, вище - нижче, праворуч - ліворуч тощо. Ці слова дитині буде легше засвоїти у процесі гри на складання цілого з частин. Цьому сприятимуть ситуації розміщення меблів у іграшковій кімнаті тощо.

Спонукаати дітей до висновків на основі прослуханої казки, оповідання: Що сподобалося? Що не сподобалося? Чому.

Робота з книжкою.

Малятам цього віку варто продовжувати читати казки, персонажі яких діти і тварини. Читання чи розповіді треба супроводжувати відповідною тональністю й емоціями. Дитина вчиться слухати казку, визначати кількість дійових осіб у ній, давати коротку характеристику кожного персонажа. Порівнювати казкових героїв між собою, робити висновки про них (хто з них добрий, а хто ні), аргументувати свої думки.

На основі прочитаної казки чи оповідання діти розігрують інсценівку, самі визначають кількість персонажів, діалоги між ними, яким має бути їхнє вбрання тощо.

Упродовж дошкільного віку казка виступає одним із головних джерел пізнання і засвоєння навколишнього світу. Її зміст визначається уявленнями про моральні ідеали, про добро і зло, втілені в позитивних і негативних

образах. У результаті добро перемагає зло. Це створює для дитини позитивне життєве тло. Виховне значення казки полягає в тому, що вона впливає на почуття дитини. Слухаючи казку, дитина ідентифікує себе з позитивними героями.

Якщо співпереживання дитини пов'язане з впливом негативних персонажів, то це свідчить про психологічне неблагополуччя.

У казок є багато функцій. Вони сприяють розвитку в дитини розуміння внутрішнього світу людей, є засобом зняття тривожності, виховують впевненість у собі.

Казки можуть допомогти дитині із ЗПР подолати негативні сторони у формуванні її особистості.

Результати навчально-виховної роботи:

мовлення дітей чітке, виразне, правильна вимова більшості звуків;
діти вживають у мовленні узагальнюючі поняття, якими позначають групи рослин і тварин, предмети одягу та взуття, домашнього вжитку тощо;
називають ряд ужиткових предметів, пояснюють їхнє призначення;
у розмовному мовленні діляться враженнями про предмети довкілля;
у власному мовленні користуються простими реченнями, мають певний лексичний запас, збагачений епітетами, порівняннями, синонімами, антонімами;
можуть розповісти про свою родину, називають членів родини за іменами;
вживають слова, що виражають згоду, заперечення, відмову; вміють коректно звернутися до незнайомих людей;
називають своїх товаришів, розповідають про них, виокремлюючи їхні чесноти, вади;
називають частини свого тіла, деякі внутрішні органи та органи чуття;
передають словами свій фізичний і психічний стани;
знають назви основних продуктів харчування, напоїв, гігієнічних засобів, найпоширеніших захворювань;
орієнтуються в назвах основних емоцій, розповідають про ситуації, пов'язані з ними;
висловлюють бажання, називають власні чесноти й вади;
здатні контролювати правильність власної вимови звуків, складів і слів, а також вимови дітей;
визначають кількість звуків у односкладових і двоскладових словах;
володіють умінням будувати найпростіші питальні речення;
з допомогою вихователя аналізують предмети за заданою схемою;
виявляють бажання вступати у рольову гру, визначають свою роль у грі;
спроможні запам'ятати й відтворити невеличкі поетичні твори;

розуміють поняття “загадка”;
беруть участь у відгадуванні загадок.

ДИТИНА І НАВКОЛИШНІЙ СВІТ

Навчально-виховні завдання:

продовжувати формувати свідоме ставлення до обов’язків у сім’ї;
формувати уявлення про моральні норми взаємин між людьми;
виховувати інтерес до явищ суспільного життя; ініціативність у встановленні товариських взаємин з однолітками;
розширювати знання про рідне місто;
збагачувати досвід дітей знаннями про взаємини між людьми.

Зміст педагогічної роботи

Про себе і свою сім’ю.

Діти мають знати своє повне ім’я, прізвище, вік, домашню адресу, ім’я та по батькові своїх батьків, імена інших членів сім’ї, називати знайомих на ім’я, розуміти значення слів: ім’я, вік, батьки, сім’я.

Формувати уявлення у дітей про сім’ю як основу життя людини. Привчати звертати увагу на емоції та почуття членів сім’ї (засмучення, радість, занепокоєння, поганий настрій), допомагати їм.

Розвивати турботливе ставлення до маленьких дітей та людей похилого віку: гратися з малюками, з розумінням ставитися до їхніх бажань; ввічливо вітатися з літніми людьми, пропонувати допомогу.

Поглиблювати знання про сімейні свята і традиції.

Розширювати знання про предмети домашнього вжитку та правила користування ними.

Дитячий садок.

Удосконалювати вміння дітей орієнтуватися в приміщенні та на подвір’ї дитячого садка (кімнати інших груп, кабінет завідувача, кабінет лікаря, кухня, у найближчому оточенні - магазин, поліклініка, дитячий садок, школа.

Формувати уявлення про моральні норми взаємин між людьми: доброзичливість, турботливість, чесність. Виховувати гуманні почуття: чуйність (уміння запропонувати свої послуги, допомогу, поспівчувати, поступитися), справедливість (під час розподілу ролей, іграшок враховувати інтереси однолітків, правильно оцінювати як власні вчинки, так і вчинки товаришів), чесність (визнавати свою провину, говорити правду). Привчати налагоджувати доброзичливі взаємини з незнайомими дітьми, з дорослими.

Розширювати знання про пожежну безпеку (як треба поводитися з вогнем, про його небезпеку для життя людини, її майна).

Збагачувати уявлення дітей про працю дорослих, її значення, різноманітність професій. Формувати бажання діяти самостійно.

Рідне місто.

Поглиблювати знання дітей про рідне місто: походження його назви, визначні місця, головну вулицю.

Формувати у дітей уміння розпізнавати різні види транспорту. Пояснювати значення транспорту в життєдіяльності людини.

Ознайомлювати з деякими правилами дорожнього руху: вулицю треба переходити разом із дорослими у спеціальних місцях (пішохідні наземні та підземні переходи), йти на зелене світло.

Розвивати свідоме виконання правил культури поведінки на вулиці, у громадських місцях.

Виховувати у дітей потребу поводитись у групі, на вулиці, у громадських місцях відповідно до встановлених правил культури поведінки: бути привітним із дорослими та однолітками, без нагадування вітатися і прощатися; звертатися до вихователя, помічника вихователя на ім'я та по батькові; ввічливо висловлювати своє прохання, дякувати за допомогу; не перебивати того, хто говорить; тактовно виражати свою незгоду.

Результати навчально-виховної роботи:

діти розуміють поняття сім'я, знають про взаємини у сім'ї, взаємини між різними поколіннями в сім'ї;

знають назву рідного міста, його визначні місця;

виявляють гуманні почуття (чуйність, чесність, справедливість);

дотримуються моральних норм у взаєминах з однолітками та дорослими (доброзичливість, чесність, турботливість);

Розділ VII. ПОКАЗНИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Очікуванні результати навчання здобувачів освіти

Набуття різних видів компетенцій дитиною дошкільного віку відбувається в різних видах діяльності (ігровій-провідній для дітей дошкільного віку); руховій; природничій; предметній; образотворчій; музичній; театральній; літературній; сенсорно-пізнавальній і математичній; мовленнєвій; соціокультурній і вимагає практичного засвоєння дитиною системи елементарних знань про себе та довкілля, моральних цінностей, уміння доречно застосовувати набуту інформацію. На кінець навчального року формується модель випускника кожної групи.

- **Модель випускника кожної вікової групи**
- **(I молодша група) «Крихітки»**

«Крихітки» проявляють швидке збагачення словника іменниками (до 60%), дієсловами (до 27 %), прикметниками (до 12%); використовують багатослівні речення, розуміють розповіді про предмети та явища.

Орієнтуються у найближчому просторі (в кімнаті, ігровому майданчику), розуміють поняття «вгорі, внизу, вперед, назад»; в них розвинута допитливість

(«Що це? Чому?»).

Активно пізнають навколишній світ в процесі предметної діяльності, порівнюють предмети за кількістю «один», «багато», кольором, формою, величиною; називають дії словами; виконують доручення дорослого; володіють навичками продуктивних видів діяльності: малювання, ліплення, конструювання, у них формуються навички сприймання різних видів музичної діяльності; виявляють свідоме ставлення до себе та свого власного «Я», активно використовують займенники «Я, мій, мені, моє».

Спостерігається початок кризи трьох років (підвищується емоційна вразливість і чутливість до оцінок власних досягнень з боку дорослого, з'являється гордість за ці досягнення, підвищується самооцінка); самостверджується у предметній діяльності через ігрові дії та спілкування з дорослими та однолітками.

Антропометричні дані проводяться щомісяця.

▪ (II молодша група) «Малювання»

У «Малювання» відбувається «Криза трьох років», формується система внутрішнього «Я».

Дитина утримує увагу 7 – 8 хвилин, виконує розумові операції: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення; прагне відповідати вимогам дорослих бути хорошим, свідомо виконує дії у грі малюванні, ліпленні, конструюванні, володіє елементарними навичками сюжетно – рольової гри; поведінка дитини є мимовільною, дії і вчинки ситуативні, властиве відчуття безпеки довірливого та активного ставлення до навколишнього світу, розвивається прагнення бути активним, засвоює норми і правила поведінки «Можна, треба, не можна»; засвоює гендерні ролі: дівчинка – жінка, а хлопчик – чоловік, володіє передумовами самообслуговування – самостійно їсти, вдягатися, роздягатися, вмиватися, користуватися носовою хусткою, рушником; потребує високої потреби в русі, активний при виконанні фізичних вправ; має сформовані основні сенсорні еталони – знає кольори червоний, жовтий, синій, зелений, оранжевий, фіолетовий, чорний, білий; знає форми предметів: круг, овал, квадрат, прямокутник, трикутник; знає про предмети найближчого оточення; розвинуті наступні психічні якості:

- увага мимовільна, її стійкість до 15 хвилин;
- пам'ять мимовільна, має яскраве емоційне забарвлення;
- мислення є наочно дієвим;
- уява тільки починає розвиватися, переважно у грі.

Провідна діяльність – ігрова, а саме ігрові дії з іграшками, предметами – заміниками, розвинута рольова поведінка, володіє здатністю наслідувати дії, які їй показують.

Головним засобом спілкування є мовлення – словник складається з слів, що позначають предмети, іграшки, близьких людей, висловлюється у 2 – 3 реченнях використовує складні речення; формується інтерес до книги та літературних персонажів; володіє навичками елементарної трудової та музично – мистецької діяльності.

Антропометричні дані проводяться раз у квартал.

▪ **Середня група «Чомусики»**

У «Чомусиків» підвищена пізнавальна активність, виникає інтерес до спілкування з іншими дітьми та дорослими, рефлексує свої вчинки, ускладнює сюжетно – рольові ігри новим змістом; оперує уявленнями; узагальнює властивості предметів, зв'язків і відносин між предметами та подіями має підвищений інтерес до устрою речей, явищ, подій; збільшується кількість запитань до дорослого «Як? Навіщо? Чому?»; узагальнюються уявлення про те, як треба (не треба) поводитися; володіє нормами ввічливості «Спасибі, будь ласка, добрий день, дякую», володіє саморегуляцією поведінки, намагається дотримуватись норм і правил; має добре засвоєний алгоритм самообслуговування : вмивання, одягання, купання, прибирання приміщення тощо; рівень культурно – гігієнічних навичок переносить у сюжетно – рольову гру, дитину хвилює тема збереження свого здоров'я; диференціює увагу про власну гендерну належність; швидко розвивається моторика; добре засвоює сенсорні еталони (кольори орієнтування у геометричних формах, відношення величин).

Розвинуті наступні психічні якості: мислення у формі наочних образів; увага більш стійка, переважно репродуктивна; спілкування ініціативне та самостійне, активно прагне до інтелектуального спілкування в питаннях «Чому? Навіщо? Для чого?», прагне отримати нову інформацію, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, спілкування переплітається з іншими видами діяльності. Знає правила мовного етикету: вітання, прохання, співпереживання, співчуття. Правильно вимовляє звуки рідної мови; в мовленні з'являються прийоми художнього мовлення, мовлення зв'язне і послідовне, переказує короткі твори, розповіді, описує іграшки, ілюстрації, відповідає на запитання, пояснює вчинки героїв. Пам'ять чітка, легко вивчає напам'ять вірш; розвиваються компоненти дитячої праці, музично – художньої та продуктивної діяльності.

Антропометричні дані проводяться раз у квартал.

▪ **Старша група «Фантазери-мрійники» (6 рік життя)**

Спілкування ситуативно – особистісне, передбачає результати діяльності; функція мовлення активна, вживає точні слова для позначення моральних понять «хороший – поганий», «добрий – злий», «важливий», «дбайливий» тощо; в поведінці відбуваються якісні зміни: формується саморегуляція; дотримується правил та норм поведінки; усвідомлює загальноприйняті норми і правила. Розвинуті наступні психічні якості: уявлення активне, розширюється і поглиблюється; увага стійка і довільна; пам'ять стійка, здатна утримувати великий обсяг інформації; мислення наочно – образне, прогностичне; уява – продуктивна; мовлення – правильно вимовляє всі звуки, вільно використовує засоби інтонації, словник активний; моторика здатна до освоєння складних рухів, самостійна; добре знає сенсорні еталони: основні кольори – з відтінками, геометричні фігури та їх відмінності, зіставляє величину предметів, гарно орієнтується в просторі, часі; активно розвивається планування і самооцінювання трудової діяльності, швидко освоює різні види художньої праці. Сприймання емоційне, естетичне до засобів літературного та музичного мистецтва; продуктивна діяльність відображає задумане.

Антропометричні дані проводяться раз у квартал.

Дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти немає.

Опис Моделі випускника закладу дошкільної освіти

Модель – це рівень навченості дитини, забезпечений реалізацією освітніх ліній Базового компонента дошкільної освіти.

▪ **Модель «Особистість дитини»:**

▪ сформований позитивний образ «Я», створена база особистісної культури дитини, активність у всіх сферах життєдіяльності; дитина позитивно ставиться до своєї зовнішності, сформовані основні фізичні якості, рухові уміння (вміє стрибати, бігати, розвинена гнучкість тощо); культурно-гігієнічні, оздоровчі та навички безпеки життєдіяльності; сформовані базові якості особистості: довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоствавлення, самооцінка.

▪ **Модель «Дитина в соціумі»:**

- сформовані навички соціально визнаної поведінки, вміння орієнтуватись у світі людських взаємин, готовності співпереживати та співчувати іншим;
- з'явився інтерес та вміння розуміти інших, долучається до спільної діяльності з однолітками та дорослими, об'єднує з ними свої зусилля для досягнення спільного результату, оцінює власні можливості, поважає бажання та інтереси інших людей, уміє узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства.

▪ **Модель «Дитина у природному довкіллі»**

- має уявлення про природу планети Земля та Всесвіт, розвинута емоційно-ціннісна відповідальність екологічного ставлення до природного довкілля;
- має уявлення про живі організми і природне середовище, багатоманітність явищ природи, причинно-наслідкові зв'язки у природному довкіллі та взаємозв'язок природних умов, рослинного і тваринного світу, позитивний і негативний вплив людської діяльності на стан природи;
  - виважено ставиться до рослин і тварин; готовий включатись у практичну діяльність, що пов'язана з природою; дотримується правил природокористування.

▪ **Модель «Дитина у світі культури»:**

- сформоване почуття краси в її різних проявах, ціннісне ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва, розвинуті творчі здібності, сформовані елементарні трудові, технологічні та художньо-продуктивні навички, самостійності, культури та безпеки праці;
  - сформоване емоційно-ціннісне ставлення до процесу та продуктів творчої діяльності, позитивна мотивація досягнень; здатність орієнтуватися в розмаїтті властивостей предметів, розуміти різні способи створення художніх образів; виявляти інтерес до об'єктів, явищ та форм художньо-продуктивної діяльності, володіє навичками практичної діяльності, культурою споживання;

▪ **Модель «Гра дитини»:**

- розвинуті творчі здібності, самостійність, ініціативність, організованість в ігровій діяльності та сформований стійкий інтерес до пізнання довкілля і реалізації себе в ньому;
- задоволений від ігрових уподобань має дружні, партнерські стосунки та ігрові об'єднання за інтересами, спонукає до обміну думками; оцінює себе й інших, заохочує до імпровізації, висловлювання власних оцінно-етичних суджень.

▪ **Модель «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»:**

- сформовані доступні уявлення, еталони, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об'єктів навколишнього світу. Дитина здатна застосовувати отримані знання у практичній діяльності (ігровій, трудовій, сенсорно-пізнавальній, математичній тощо), володіє способами пізнання дійсності; розвинуте наочно-дієве, наочно-образне, словесно-логічне мислення; прагне до пошуково-дослідницької діяльності; має елементарні математичні уявлення цілісної картини світу; має компетентну поведінку в різних життєвих ситуаціях.

▪ **Модель «Мовлення дитини»:**

- має сформовану культуру мовлення та спілкування; володіє елементарними правилами користування мовою у різних життєвих ситуаціях. Мовленнєва діяльність складається із різних видів говоріння та слухання; має сформовані мовленнєві вміння і навички; оволодіння українською мовою як державною на рівні вільного спілкування з іншими дітьми і дорослими; виховання інтересу та позитивного ставлення до української мови.

▪ **Сформованість загально-навчальних умінь і навичок:**

Дитина переходить від репродуктивної до продуктивно – творчої діяльності; сформовані загально-навчальні уміння: розуміє мету, яка стоїть; планує і виконує необхідні дії; контролює та оцінює свої результати; розвинені пізнавальні можливості; потребує емоційного контакту та підтримки дорослого; прагне до утвердження у новій соціальній ролі; має організаційні вміння: уміє організувати робоче місце, орієнтується в часі; виконує вказівки педагога, доводить роботу до кінця, вміє працювати з посібниками.

▪ **Домінуючий спосіб мислення випускника:**

Мислення наочно – дієве, при якому дитина діє не з конкретними предметами, а з їх образами та уявленнями; мислення формується на основі здатності диференціювати реальні об'єкти і план моделей об'єктів, що відображають дані об'єкти; співвідносить оригінал з уявними моделями, мислить схемами, які зберігаються на основі сприйняття, послідовного аналізу, синтезу та узагальнення; формуються навички логічного мислення на основі оперування абстрактними категоріями.

▪ **Рівень сформованості компетенцій випускника**

Дитина прагне до ознайомлення з суспільним довіллям та працею (сформовані навички самообслуговування, долучається до господарсько – побутової праці, вміє взаємодіяти з однолітками, приймати рішення і ставити цілі), сформоване відповідальне ставлення до життя, що є основою активної громадянської позиції, набуває життєвий досвід шляхом взаємодії з предметами та соціальним світом.